

Landbruks- og matdepartementet	
Saksnummer	2005 01883 11
Mottatt	7 DES 2005
Saksbehandler	LP/SJ/HGU
Kopier	546.0
Avskrift	

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref
03/2834 C PES/ISa

Dato
02.12.2005

Høring - Opphevelse av etterregningsbestemmelsene i prisutjevningsordningen for melk og innføring av et kapitalavkastningskrav rettet mot Tine BA

Vi viser til brev fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) av 17.11.2005 vedlagt forslag til endringer som berører markedsordningen for melk.

LMD foreslår etterregningsbestemmelsen i prisutjevningsforskriften § 8 oppheves. Samtidig foreslås det innført retningslinjer om et forhåndsfastsatt kapitalavkastningskrav rettet mot Tine BA.

Prisutjevningsordningen (PU) for melk skal bidra til å maksimere produksjonen av melk innenfor rammen av jordbruksavtalens prisbestemmelser ved at det fastsettes avgifter og tilskudd på ulike meieriprodukter. Prinsipielt er ordningen basert på at produkter som er lite priselastiske i etterspørselen ilegges en avgift, mens produktgrupper som er mer priselastiske mottar et tilskudd (institusjonalisert prisdiskriminering). De ulike avgifts- og tilskuddsatsene (PU-satsene) fastsettes av Statens landbruksforvaltning (SLF). PU-systemet er selvfinansierende.

Ordningen med etterregning ble innført i 2000. Begrunnelsen var mangelfull konkurranse og at etterregningen kunne begrense muligheten for at den dominerende aktøren, Tine, kunne drive konkurranseskadelig kryssubsidiering.

Ordningen innebærer at for hver produktgruppe blir råvareverdien beregnet som Tine BAs pris på ferdigvare minus relevante foredlingskostnader. Uavhengige aktører får utbetalt differansen mellom den faktiske råvareverdien og den verdien som ble lagt til grunn ved beregning av PU-satsene. Det ble bare etterregnet i de gruppene hvor justering var i favør av de uavhengige aktørene.

Ved innføring av ny markedsordning for melk i 2004 ble det lagt til grunn at etterregningen midlertidig skulle videreføres.

I jordbruksoppgjøret 2005 ble det lagt til grunn at det skal innføres et kapitalavkastningskrav rettet mot Tines melkebaserte industrivirksomhet. Dette har sin årsak i at konkurransesituasjonen i meierimarkedet fortsatt vurderes som begrenset, i tillegg til at Tine som samvirke vil kunne forvalte kapitalen på en annen måte enn aksjeselskaper. Et kapitalavkastningskrav vil kunne bidra til å legge et generelt press på Tine til å ta hensyn til kapitalkostnader ved fastsetting av ferdigvareprisene, slik at det legges til rette for en margin mellom råvarekostnader og Tines markedspriser som kan gi rom for en fortjeneste for de uavhengige aktørene.

Hvis Tine ikke oppfyller det normerte avkastningskravet, legges det opp til at SLF setter ned styringsprisen i løpet av året. Jordbruksavtalepartene skal uansett sette styringsprisen ned med virkning fra neste jordbruksavtaleår dersom kravet ikke er oppfylt. LMD holder åpent hvorvidt avkastningskravet skal fastsettes for Tines melkebaserte industrivirksomhet samlet eller om kravet skal differensieres på ulike produktkategorier.

Finansdepartementets vurderinger

Etterregningen knyttet til prisutjevningssystemet innebærer en konkurransemessig regulering i melkesektoren utover det som er vanlig i andre sektorer og utover det som antakelig vil kunne hjemles etter gjeldende konkurranselov. Finansdepartementet mener at det må være et mål at melkemarkedet kan underlegges de samme konkurransemessige reguleringer som andre sektorer og at etterregningen som sektorspesifikt virkemiddel kan utvikles, slik det ble lagt opp til ved innføring av den nåværende markedsordningen for melk i 2004. Samtidig må det konstateres at konkurransen i melkemarkedet fremdeles er svært begrenset. Dette taler for at det kan være nødvendig med en særlig oppfølging av konkurranseforholdene i sektoren i lang tid fremover.

Hvorvidt det er hensiktsmessig å overføre ansvaret for de konkurransemessige reguleringene til Konkurransetilsynet og dermed utvikle etterregningen fra årsskiftet, avhenger av en konkret vurdering av hvilke alternative virkemidler som står til rådighet og utsiktene til et modnere marked, bl.a. som følge av de endringer som allerede er gjennomført. LMD har kommet til at myndighetsansvaret bør overføres nå, kombinert med at det innføres et normert kapitalavkastningskrav som i noen grad bygger på de samme prinsipper og hensyn som etterregningsordningen gjør.

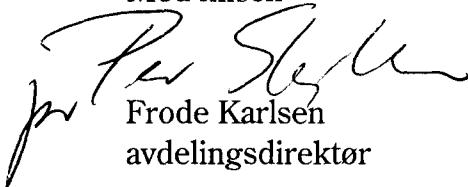
Finansdepartementet tar LMDs forslag om å utvikle etterregningen fra 1.1.2006 til etterretning. En klar forutsetning for utviklingen må være at det innføres et normert egenkapitalavkastningskrav som differensieres mellom ulike produkter/produktgrupper. Graden av differensiering må vurderes ut fra en avveining

mellom administrative kostnader, ønsket/nødvendig treffsikkerhet i forhold til å motvirke krysssubsidiering og øvrige muligheter til å avdekke og forhindre konkurransehemmende atferd i regi av Konkurransetilsynet.

Det har vært betydelig strid om nivået på egenkapitalavkastningskravet i den nåværende ordningen. Som LMD foreslår bør avkastningskravet vurderes på nytt basert på en uavhengig verdivurdering av Tine BAs melkebaserte industrivirksomhet i løpet av 2006. Vi går ut fra at denne gjennomgangen vil ta utgangspunkt i de beregninger som allerede foreligger.

Finansdepartementet har for øvrig ikke merknader.

Med hilsen

Frode Karlsen
avdelingsdirektør

Turid Mette Nilsen
underdirektør